

Geografické aspekty cestovního ruchu v ČR

Základní pojmy

- **Rekreace** – obnova, odpočinek, zotavení – motivována osobně
- **Cestovní ruch** – společenská, komerční aktivita, která umožňuje lidem, kteří se chtějí rekreovat různé služby
- Velmi dynamické odvětví (avšak citlivé na např. na politickou situace, různé události...)
- **Destinace cestovního ruchu** – cílová oblast, místo, kam směřují turisté

Význam cestovního ruchu

- Vybrané **společenské funkce** cestovního ruchu:
 - umožňuje obnovu duševních a fyzických sil – odpočinek,
 - slouží k účelnému využití volného času,
 - pomáhá vytvářet nový životní styl – přenosem zvyků a návyků z jiných zemí nebo oblastí,
 - motivuje k získávání jazykových znalostí.
- **Ekonomická funkce:**
 - významnou složku světové ekonomiky i hospodářství jednotlivých států,
 - vytváří řadu pracovních příležitostí,
 - v některých oblastech tvoří hlavní zdroj příjmů obyvatel.
- Cestovní ruch je **rovněž ukazatelem životní úrovně obyvatelstva.**

Vliv cestovního ruchu na další odvětví

Přímý vliv

Ubytovací zařízení
Stravovací zařízení
Cestovní kanceláře
Turistická informační centra
Letecká doprava
Železniční doprava
Autobusová doprava
Pronájem automobilů
Autoservisy
Čerpací stanice
Taxislužba
Autokluby
Bankovní instituce
Muzea
Divadla
Kulturní památky
Lázeňství
Upomínkové předměty
Propagační materiály
Mapy, katalogy, tištěné průvodce
Sportovní zařízení

Nepřímý vliv

Stavební průmysl
Výroba potravin
Výroba nápojů
Výroba dopravních prostředků
Výroba pohonných hmot
Oděvní průmysl
Výroba sportovních předmětů a potřeb

Komunikační sítě

Placené služby obyvatelstvu
Prodejní síť

Poradenství
Vzdělávání
Kultura

Krajinotvorba

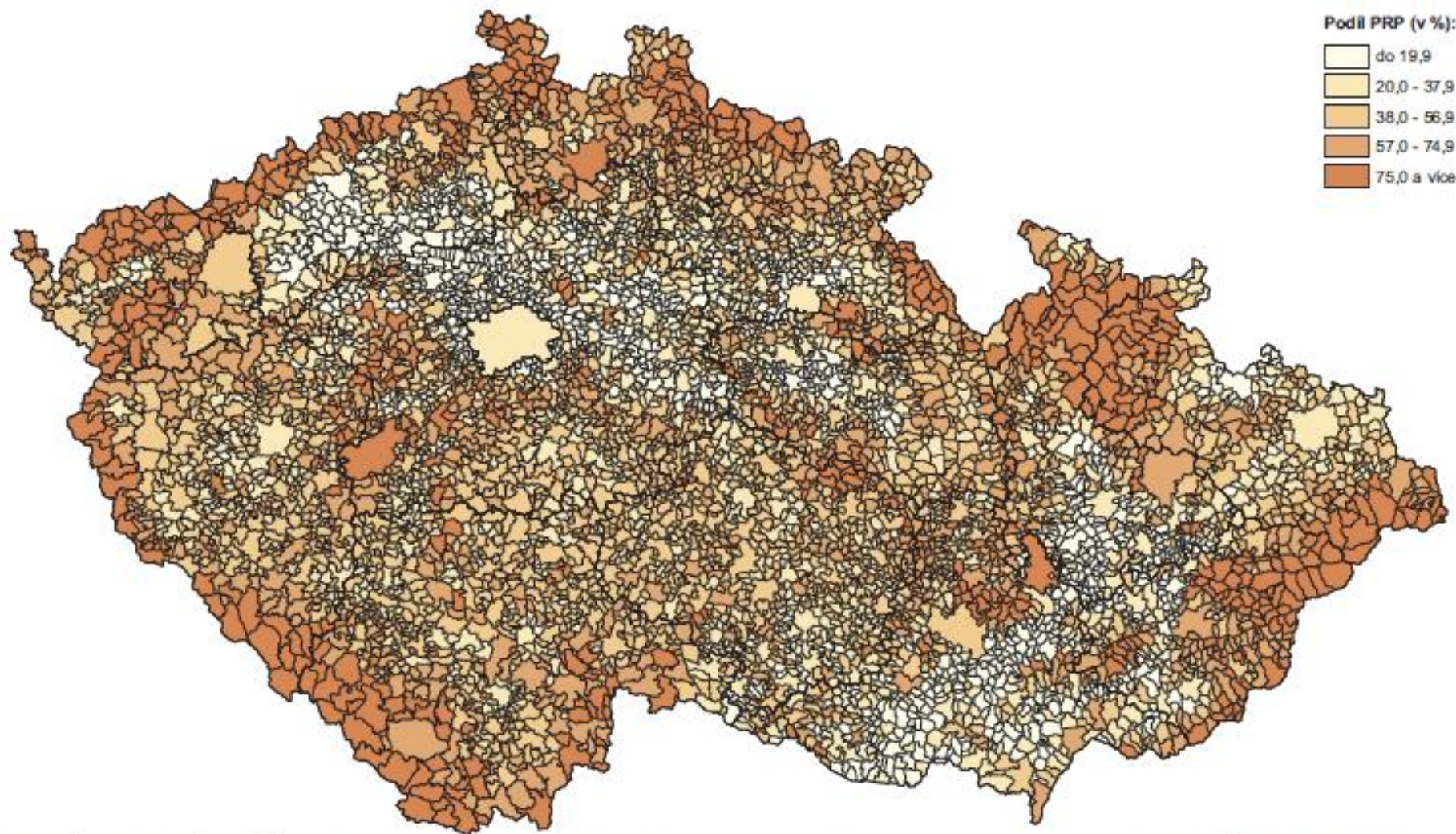
Lokalizační faktory CR

A) přírodní faktory,

B) společenské faktory

- Mezi **přírodní faktory** patří:
 - klima (podnebí),
 - hydrologické poměry,
 - reliéf,
 - geologie,
 - flóra a fauna.
- **Společenské faktory** mají většinou charakter stálých objektů (hrady, zámky, divadla) nebo jednorázových akcí (festivaly, koncerty, církevní akce).

POTENCIÁLNÍ REKREAČNÍ PLOCHY

Zdroj dat: Úhonné hodnoty druhů pozemků, ČÚZK, 2005
vlastní výpočty

0 20 40 60 80 100 km

Mapový podklad: ArcOR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

PŘÍRODNÍ ATRAKTIVITY A POZORUHODNOSTI CESTOVNÍHO RUCHU

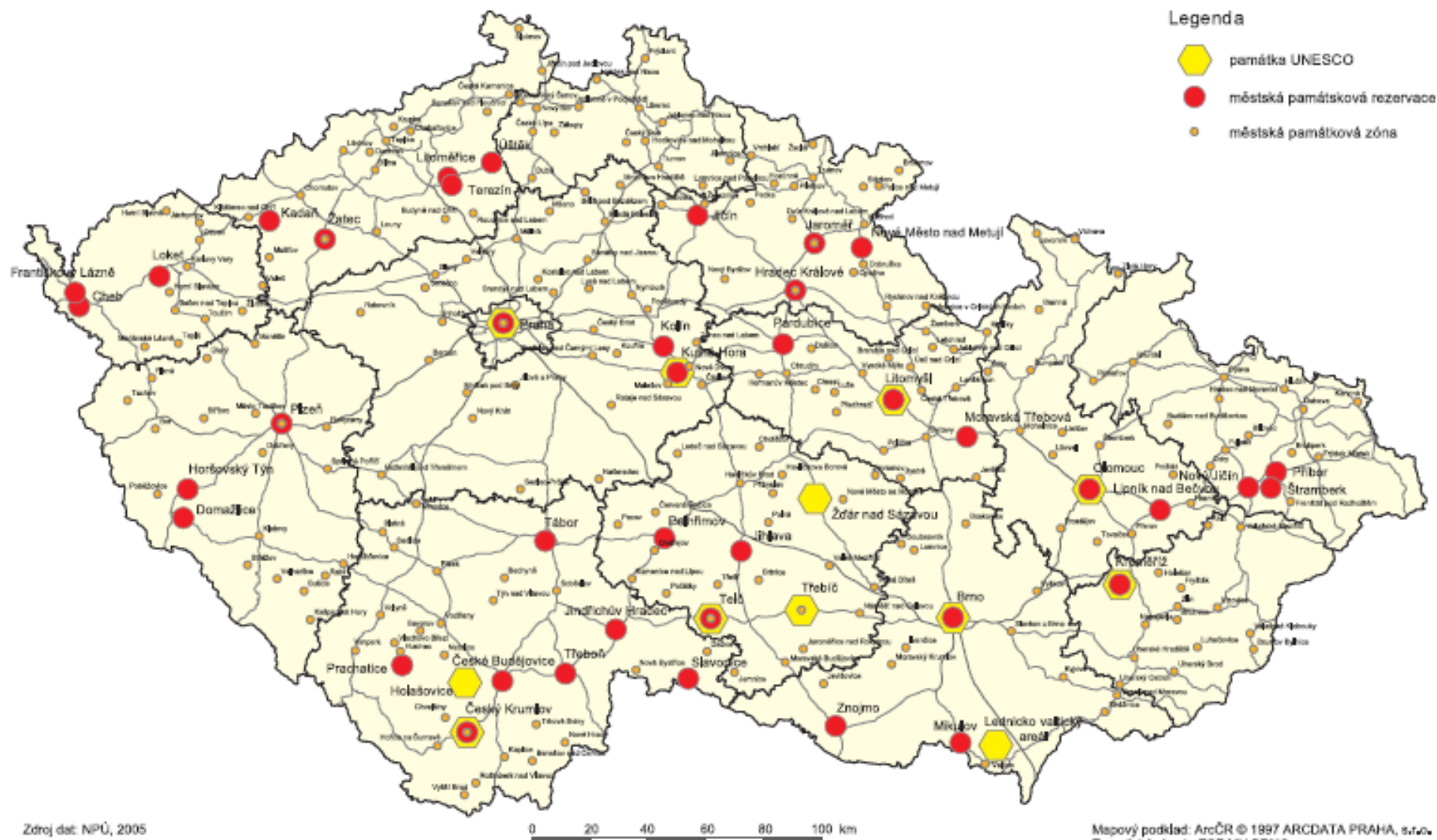
- Legenda**
- národní park
 - CHKO
 - skalní pískovcová města a útvary
 - významné přírodní atraktivity
 - ostatní přírodní atraktivity
 - jeskyně

Zdroj dat: Navštívte národní parky a CHKO, 2003
AOPK, 2006

Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A ZÓNY A PAMÁTKY UNESCO

Rizika cestovního ruchu

- **škody na životním prostředí** zejména při překročení únosné míry návštěvnosti (škody prostřednictvím činností a chování návštěvníků – znečišťování vody, půdy, ovzduší, hluk, lesní požáry, devastace flóry a fauny, poškozování památek, problémy spojené s likvidací odpadu),
- **socio-kulturní změny lokality** (změny životního stylu místních obyvatel, změna systému hodnot, střet kultur – ohrožení jejich původního způsobu života, sociální stres).

Typologie cestovního ruchu

- **Druhy cestovního ruchu** – stanoveny na základě způsobu realizace.
- **Formy cestovního ruchu** – určujeme na základě motivace účasti na cestovním ruchu.

Druhy cestovního ruchu (1)

- Dle místa realizace ve vztahu k danému státu:
 - Vnitřní
 - Vnější
- Dle původu účastníků ve vztahu k danému státu:
 - Domácí
 - Zahraniční
- Dle vztahu k platební bilanci:
 - Příjezdový (incoming) – příjezd zahr. osob do daného státu
 - Tranzitní – průjezd zahr. osob před území daného státu
 - Výjezdový (outcoming) – výjezd občanů daného státu

Druhy cestovního ruchu (2)

- Dle počtu účastníků:
 - Individuální – cesty jednotlivců či malých skupin uskutečněné samostatně
 - Kolektivní – cesty větší skupiny osob
 - Masový – koncentrace účastníků CR
- Dle délky trvání:
 - Krátkodobý – cesty zahrnující max. 3 přenocování
 - Dlouhodobý – cesty se 4 a více přenocováními
- Dle způsobu zabezpečení:
 - Organizovaný – prostřednictvím cestovní kanceláře
 - Neorganizovaný
- Dle způsobu financování:
 - Volný (komerční) – účastník hradí náklady sám
 - Vázaný (nekomerční, sociální) – dochází k částečné či úplně úhradě nákladů zákazníka ze strany jiného subjektu (např. lázně)

Formy cestovního ruchu

- 1. rekreační forma cestovního ruchu** = primární forma cestovního ruchu, spojená s obnovou duševních a fyzických sil účastníka cestovního ruchu,
- 2. kulturně–poznávací forma cestovního ruchu** = spojená s rekreační formou, cílem je návštěva historických objektů a kulturních akcí; význam pro úroveň vzdělanosti osob, převládá v příjezdovém cestovním ruchu do České republiky,
- 3. lázeňsko-léčebná forma cestovního ruchu** = rekreační a léčebné pobyty v lázních, v České republice význam pro DCR (domácí cestovní ruch) i pro incoming ,
- 4. sportovně-rekreační forma cestovního ruchu** = sportovně zaměřené pobyty -> vodní sporty, cykloturistika, lyžování, pěší turistika – Česká republika má jedny z nejkvalitněji značených a udržovaných turistických cest v Evropě,
- 5. formy cestovního ruchu spojené s profesními motivy (business tourism)** = např. **kongresová turistika**, aktivity spojené s účastí na veletrzích a výstavách, obchodní cesty a **incentivní turistika** (= turistika za odměnu, za poznáním nebo např. pobyty delegátů hrazené cestovní kanceláří v místě, kde budou později provádět turisty),
- 6. seniorská forma cestovního ruchu** = velmi důležitá pro Českou republiku, ve světě má tento typ turistiky značnou dynamiku, senioři jsou vyhledávaná turistická klientela,
- 7. mládežnická forma cestovního ruchu (youth tourism)** = klientela s perspektivou pozdějších opakovaných cest,
- 8. venkovská turistika, agroturistika, ekoturistika** = význam regionálně, s ohledem na ekologickou a regenerační funkci pro lidi,
- 9. cestovní ruch mimo veřejné formy** = chataři, chalupáři (v České republice velmi časté, je to tradice s kořeny z dob první republiky) nebo bezplatné ubytování u příbuzných a známých,
- 10. ostatní formy cestovního ruchu** = náboženská, lovecká, dobrodružná, nákupní, industriální turistika.

VÝZNAMNÉ HRADY A ZÁMKY

Zdroj dat: NÚP, 2005

0 20 40 60 80 100 km

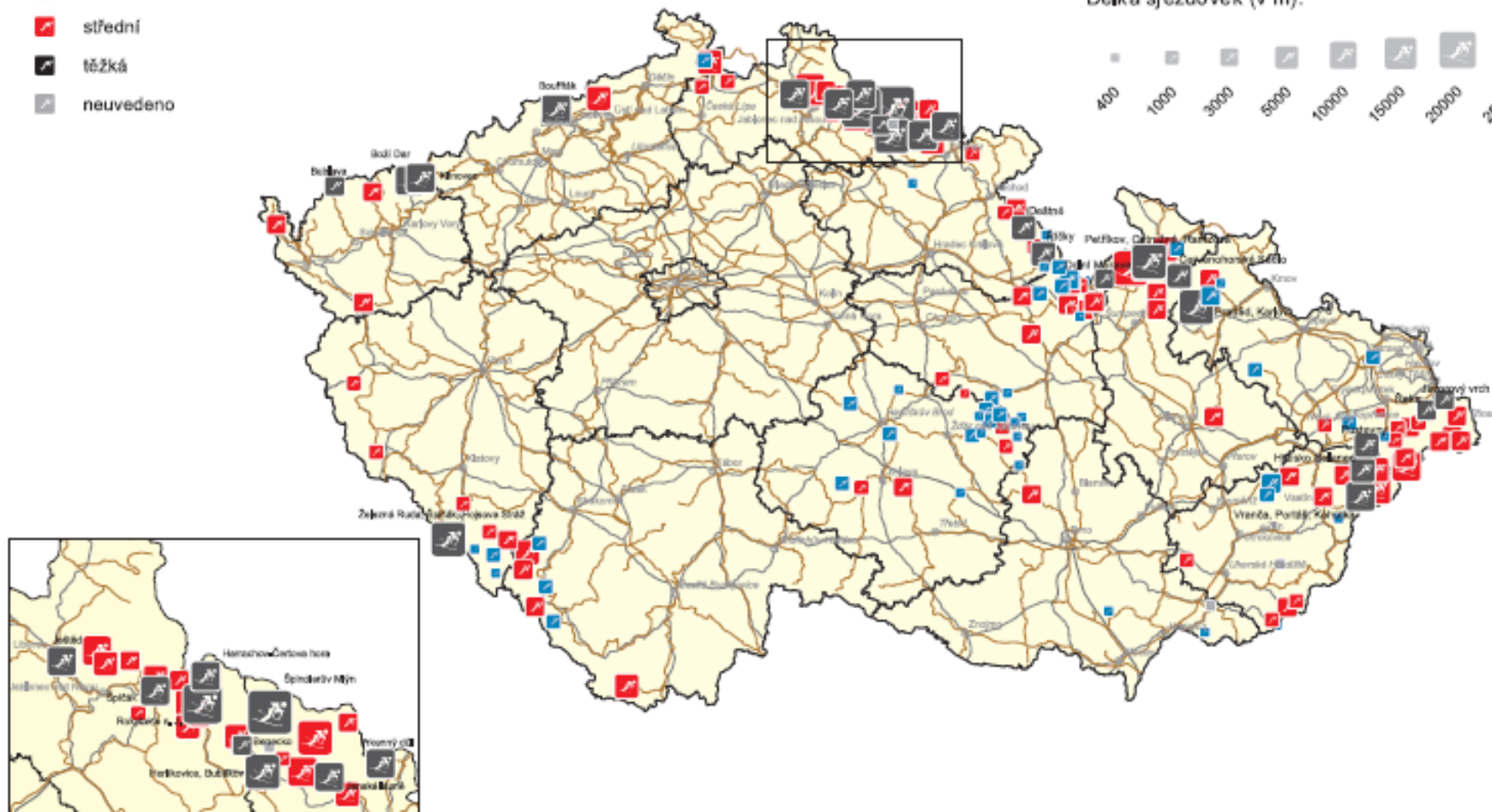
Mapový podklad: ArcCR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

ZIMNÍ SPORTY A REKREACE - SJEZDOVKY

Obtížnost sjezdových tratí:

- lehká
- střední
- těžká
- neuvedeno

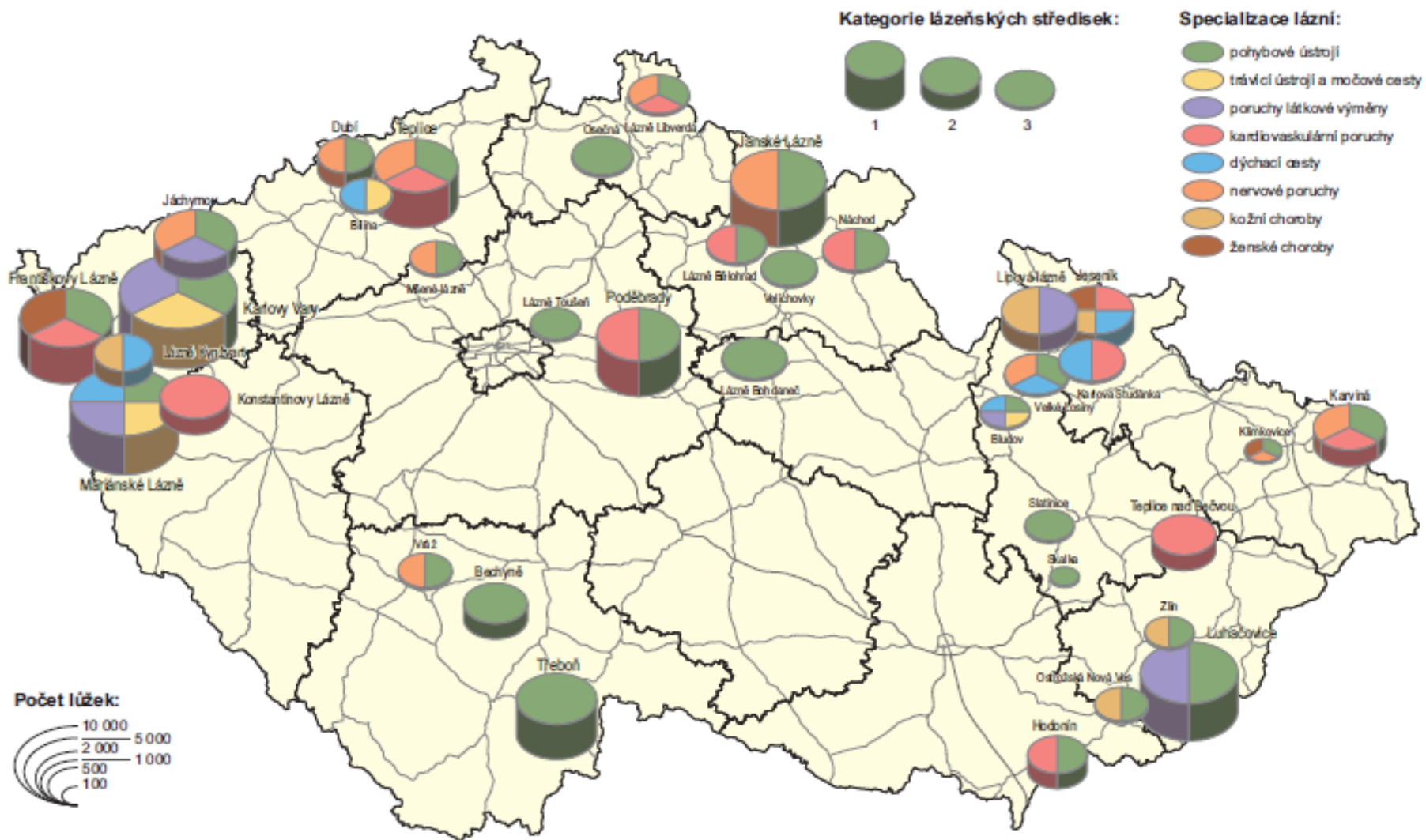
Délka sjezdovek (v m):

Zdroj dat: www.holidayinfo.cz

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

LÁZEŇSTVÍ

Zdroj: Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech (lázeňský zákon), Srovnání lázeňských míst ČR, 2005

Mapový podklad ArcCR© 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

VELETRŽNÍ A KONGRESOVÝ CESTOVNÍ RUCH

Význam středisek veletržního a kongresového cestovního ruchu:

veletrhy

kongresy

▲ lokální	● lokální
▲ regionální	● regionální
▲ národní	● nadregionální
▲ mezinárodní	● mezinárodní

Zdroj dat: www.CZsCOT.cz, 2005

0 20 40 60 80 100 km

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MJ BRNO

Turistické atraktivity v ČR

- Atraktivity jsou jednotlivé zvláštnosti, které činí konkrétní oblast pro **cestovní ruch** přitažlivější (například svou ojedinělostí).
- Atraktivity mohou být např.:
- **přírodní** - do značné míry neměnné a uplatňují se zpravidla v rozsáhlejších areálech,
- **společenské** - uspokojují hlavně poptávku po poučení a zábavě, uplatňují se přitom různorodé zájmy účastníků,
- **sportovní** - v souvislosti s masovou účastí obyvatelstva na podnicích tohoto druhu roste i význam těchto zařízení v cestovním ruchu.

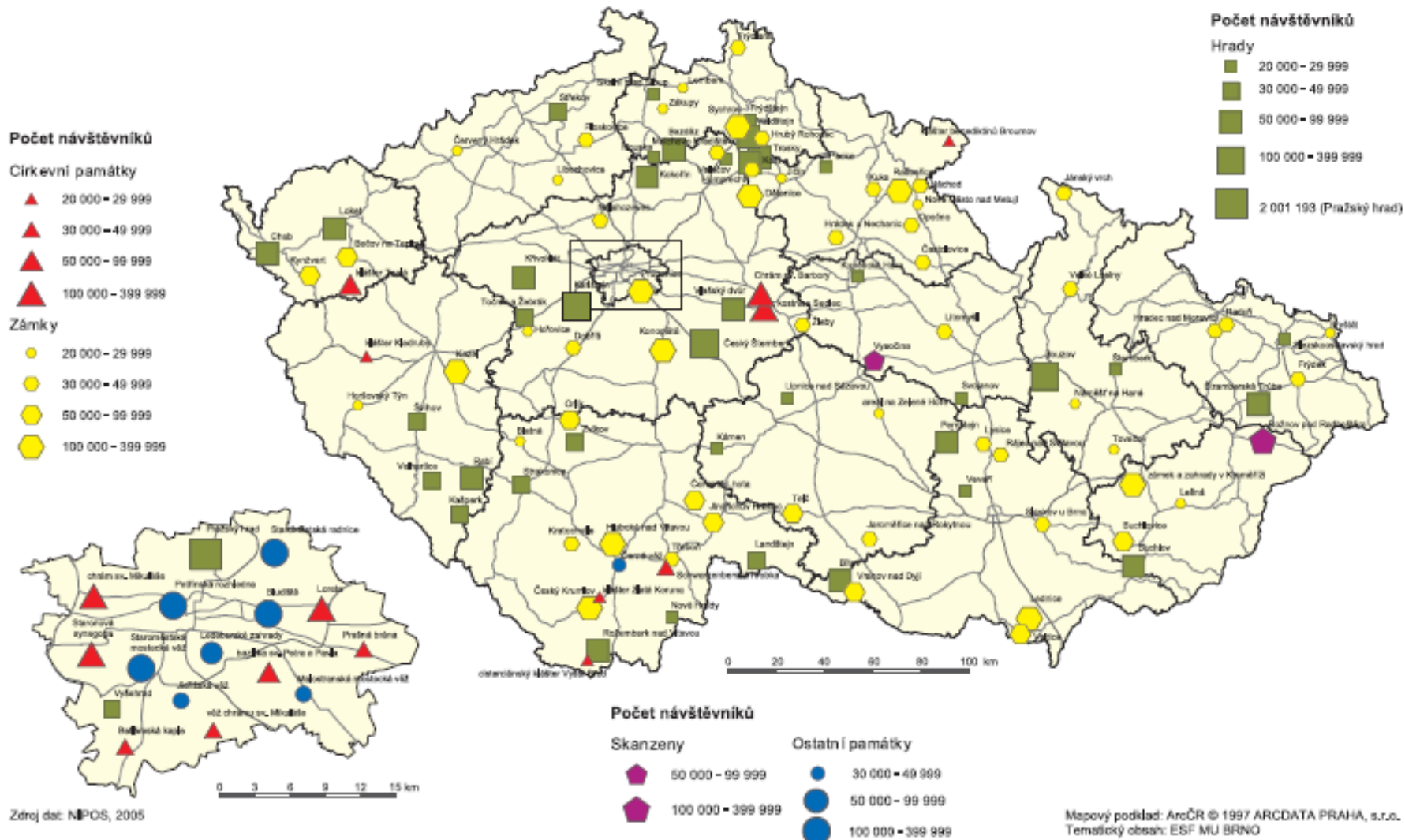
Hlavní důvody návštěvy České republiky zahraničními turisty (červenec – září 2009)

Rekreace, dovolená, volný čas, poznávání	54 %
Návštěvy příbuzných a známých	18 %
Obchodní cesta	11 %
Návštěva sportovní, kulturní akce, festivalu	6 %
Aktivní dovolená (turistika, sport)	5 %
Účast na kongresu, semináři, veletrhu	2 %
Zdravotní pobyt, léčení v lázních	2 %
Nákupy	2 %

TOP 10 nejnavštěvovanějších turistických cílů v 2008

Pořadí	Turistický cíl	Počet návštěvníků
1.	Pražský hrad	1,34 milionu
2.	Zoo Praha	1,20 milionu
3.	Židovské muzeum, Praha	612 tisíc
4.	Národní muzeum, Praha	549 tisíc
5.	Centrum Babylon, Liberec	540 tisíc
6.	Zoo Dvůr Králové	539 tisíc
7.	Zoo Lešná	490 tisíc
8.	Národní galerie, Praha	477 tisíc
9.	Staroměstská radnice, Praha	456 tisíc
10.	Památník Terezín	443 tisíc

NÁVŠTĚVNOST NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH PAMÁTEK

Rajonizace ČR z hlediska cestovního ruchu

- Předmětem rajonizace cestovního ruchu **bylo zmapování hlavních předpokladů rozvoje a rozmístění cestovního ruchu v konkrétních územních celcích.**

Turistický region

- Územní celek, jehož nabídka CR svým množstvím, kvalitou, rozmanitostí a atraktivitou **vyvolává návštěvnost.** Potenciál území vytváří vhodné předpoklady pro realizaci konkurenceschopné nabídky produktů cestovního ruchu s důrazem na příjezdový cestovní ruch a pro vybrané z nich jsou součástí národních produktů. Území je v oblasti cestovního ruchu **řízeno profesní organizací a jsou za území shromažďovány statistické informace.** Je **základní jednotkou národní propagace a marketingu cestovního ruchu republiky.** Mohou se členit na turistické oblasti.

Turistická oblast

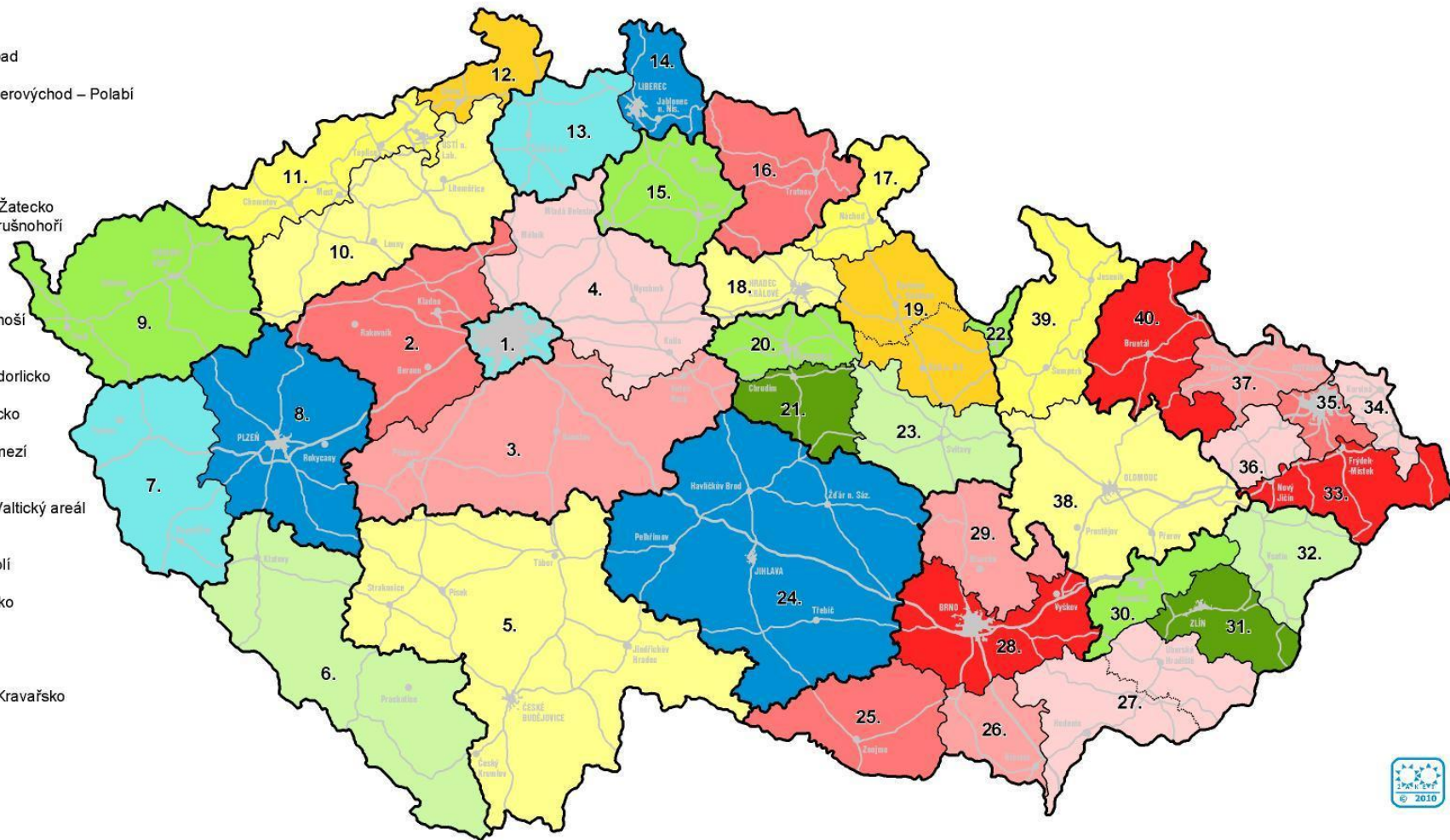
- Územní celek **specifickým potenciálem převážně stejných přírodních, resp. kulturně-historických podmínek a vlastností pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace.** Potenciál daného území vytváří vhodné předpoklady pro realizaci konkurenceschopné **nabídky produktů cestovního ruchu se zaměřením především na domácí cestovní ruch.** Území je v oblasti rozvoje cestovního ruchu koordinováno profesní organizací a jsou za území shromažďovány statistické informace.

Turistické regiony České republiky

Turistické oblasti České republiky

1. Praha
2. Střední Čechy – západ
3. Střední Čechy – jih
4. Střední Čechy – severovýchod – Polabí
5. Jižní Čechy
6. Šumava
7. Český les
8. Plzeňsko
9. Západočeské lázně
10. České Středohoří a Žatecko
11. Krušné hory a Podkrkonoší
12. České Švýcarsko
13. Českolipsko
14. Jizerské hory
15. Český ráj
16. Krkonoše a Podkrkonoší
17. Kladské pomezí
18. Hradecko
19. Orlického hory a Podorlicko
20. Pardubicko
21. Chrudimsko – Hlincecko
22. Králický Sněžník
23. Českomoravské pomezí
24. Vysočina
25. Znojemsko a Podyjí
26. Pálava a Lednicko-Valtický areál
27. Slovácko
28. Brno a okolí
29. Moravský kras a okolí
30. Kroměřížsko
31. Zlínsko a Luhačoviccko
32. Valašsko
33. Beskydy – Valašsko
34. Těšínské Slezsko
35. Ostravsko
36. Poodří – Moravské Kravaňsko
37. Opavské Slezsko
38. Střední Morava
39. Jeseníky – západ
40. Jeseníky – východ

Základní data a fakta o cestovním ruchu v ČR

- Měříme-li **úspěšnost jakékoliv činnosti, je nutné ji kvantifikovat** (změřit, spočítat). K hodnocení národního hospodářství daného státu budeme používat **makroekonomické** veličiny, kterými budeme sledovat a vyhodnocovat ekonomickou rovnováhu ve státě. Tyto ukazatele spolu úzce souvisí a jsou vzájemně provázané.
- **hrubý domácí produkt – HDP,**
- **inflace,**
- **nezaměstnanost,**
- **bilance zahraničního obchodu.**

Hrubý domácí produkt – HDP

- HDP měří celkovou (agregátní) výkonnost ekonomiky národního hospodářství daného státu.

Podíl cestovního ruchu na HDP

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
podíl CR na HDP	3,4 %	3,5 %	3,2 %	3,0 %	2,9 %	2,8 %	2,8 %

Bilance cestovního ruchu (v mil. Kč)

V mil. Kč	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Bilance služeb	13 236,7	16 564,4	36 937,1	45 088,4	49 707,1	65 858,7	26 986,3
Příjmy	219 151,1	247 084,8	28 2411,4	314 032,3	341 534,3	370 308,5	385 296,4
Doprava	60 556,3	6 9859	76 701,5	85 700,7	101 840,5	105 987,3	103 359,4
Cestovní ruch	100 310,1	107 231,8	112 234,4	124 744,2	129 009,3	122 032,3	122 469,9
Ostatní služby	58 284,7	69 994	103 587,4	110 684,5	110 684,5	142 288,9	159 467,1
Výdaje	205 914,4	230 520,4	245 474,3	268 943,9	291 827,2	304 449,8	358 310,1
Doprava	33 725,7	47 571,4	56 254,1	62 140,7	73 128,4	75 663,1	75 961,6
Cestovní ruch	54 419,2	58 398	57 777,6	62 174,3	73 486,3	77 487,1	77 160,1
Ostatní služby	117 769,5	124 551	131 442,6	144 628,9	145 212,5	151 299,6	205 188,4

Turistický satelitní účet

- „Turistický satelitní účet je způsob statistického výkaznictví, který umožňuje získat celkový přehled o vlivu cestovního ruchu na ekonomiku státu v rovnováze s jinými odvětvími národního hospodářství.“
- **Účel a smysl turistického satelitního účtu:**
- poskytuje údaje o cestovním ruchu podle systému satelitního účetnictví,
- umožňuje analyzovat cestovní ruch z ekonomického i sociálně-ekonomického aspektu,
- poskytuje soustavu porovnatelných mezinárodních účtů.

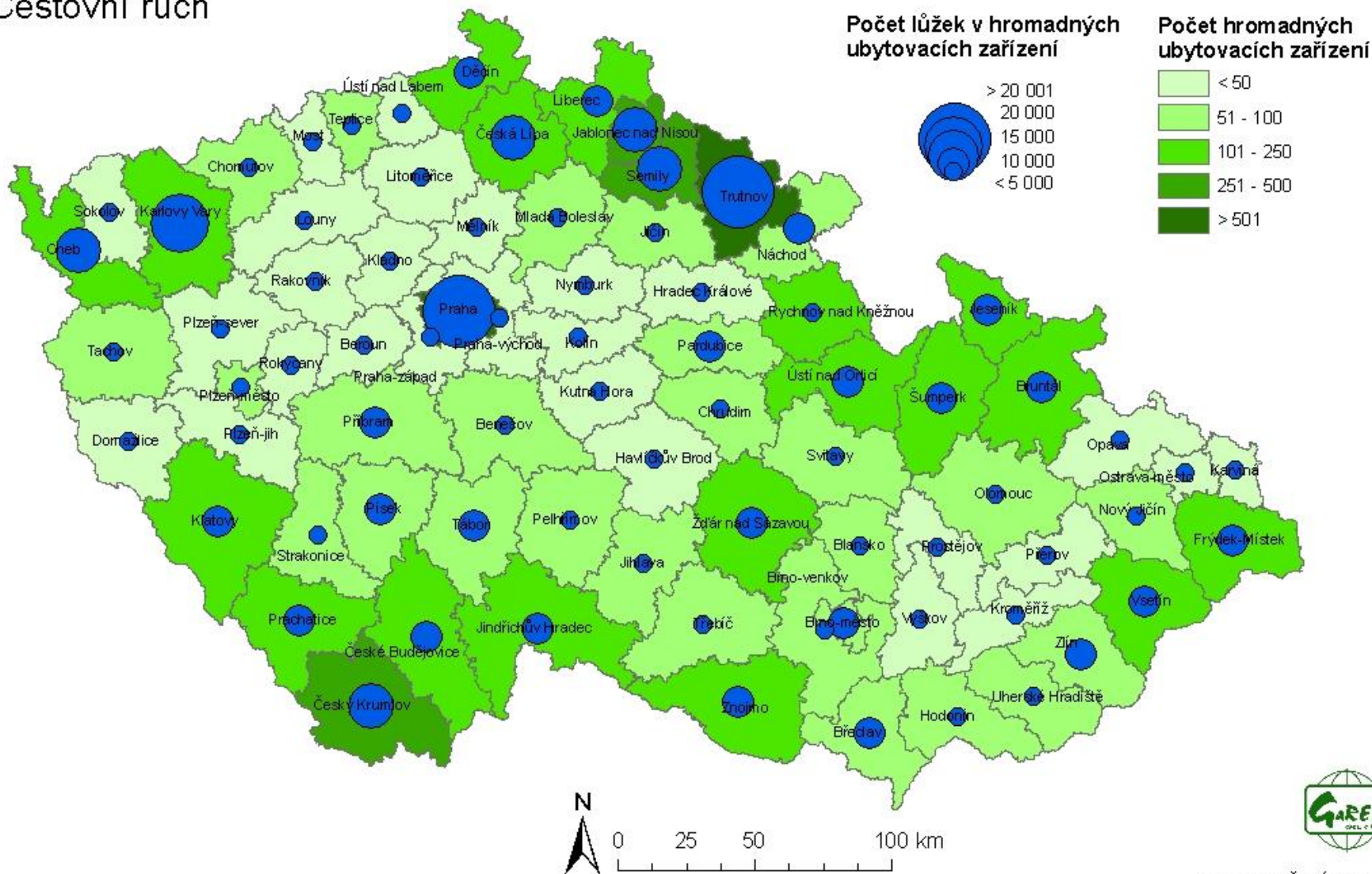
	2007	2008
Hrubý domácí produkt cestovního ruchu:	101,8 mld. Kč	103,5 mld. Kč
Podíl cestovního ruchu na HDP:	2,9 %	2,8%
Počet zahraničních návštěvníků v ČR:	24 538 mil.	23 589 tis.
- počet zahraničních turistů:	10 162 mil.	10 119 mil.
- počet zahraničních jednodenních návštěvníků:	14 376 mil.	13 470 mil.
Výdaje realizované v České republice:	234,3 mld. Kč	239,6 mld.
- výdaje zahraničních návštěvníků v ČR:	128,6 mld. Kč	129,3 mld.
- výdaje Čechů v ČR:	105,6 mld. Kč	110,3 mld.
Zaměstnanost v cestovním ruchu rok 2006:	240 tisíc osob	241 tisíc osob

Počet zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních za rok 2009

1.	Německo	1 404 496
2.	Spoj. Král. V. Británie a Sever. Irska	374 349
3.	Itálie	361 509
4.	Polsko	348 595
5.	Rusko	327 634
6.	Slovensko	295 216
7.	USA	274 194
8.	Francie	224 891
9.	Nizozemsko	202 107
10.	Španělsko	195 138

HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ V OKRESECH ČR ROCE 2008

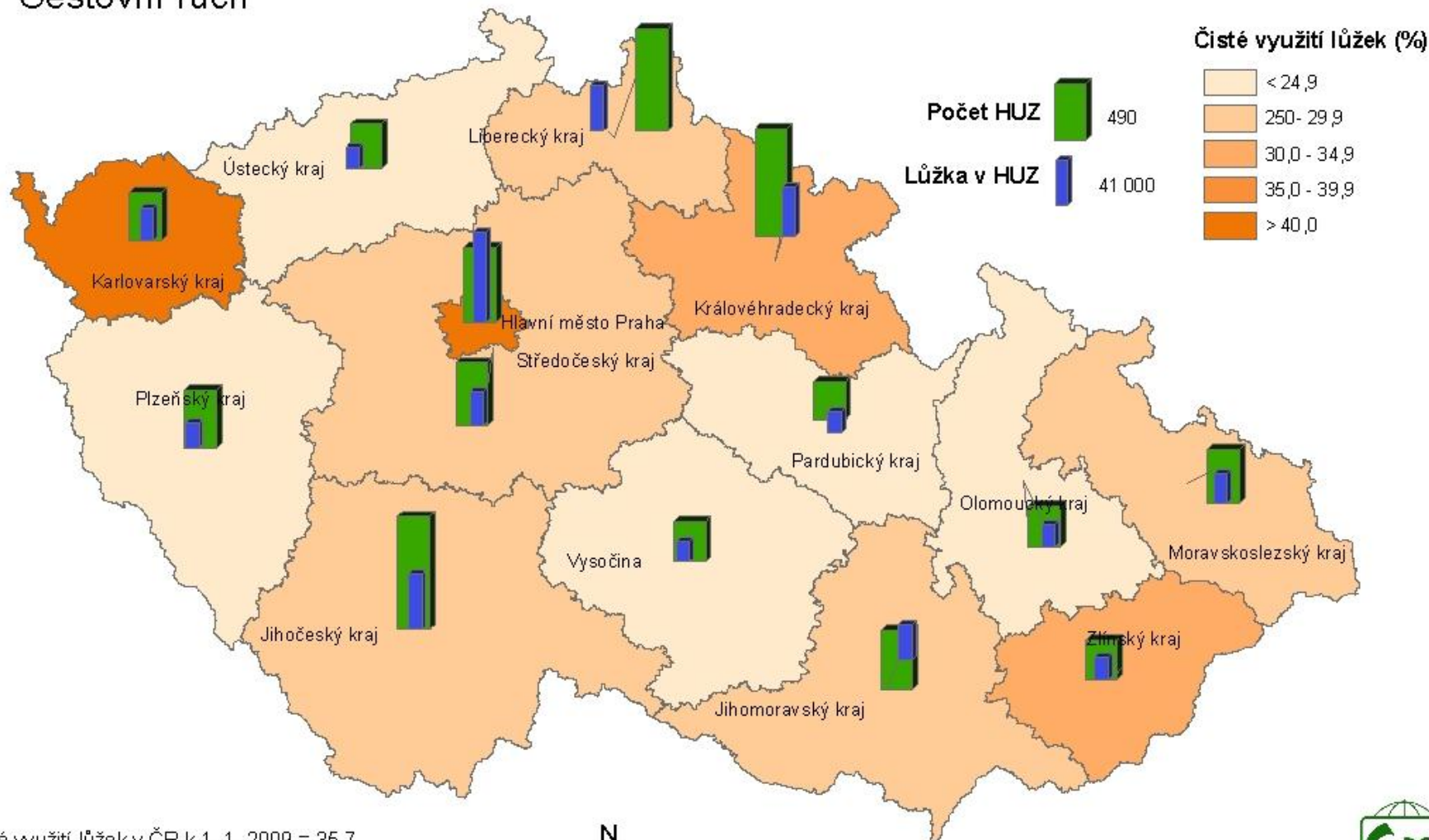
Cestovní ruch

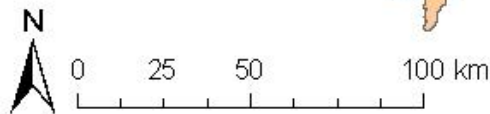
Pramen: ČSÚ, 2009

HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ V KRAJÍCH ČR ROCE 2008

Cestovní ruch

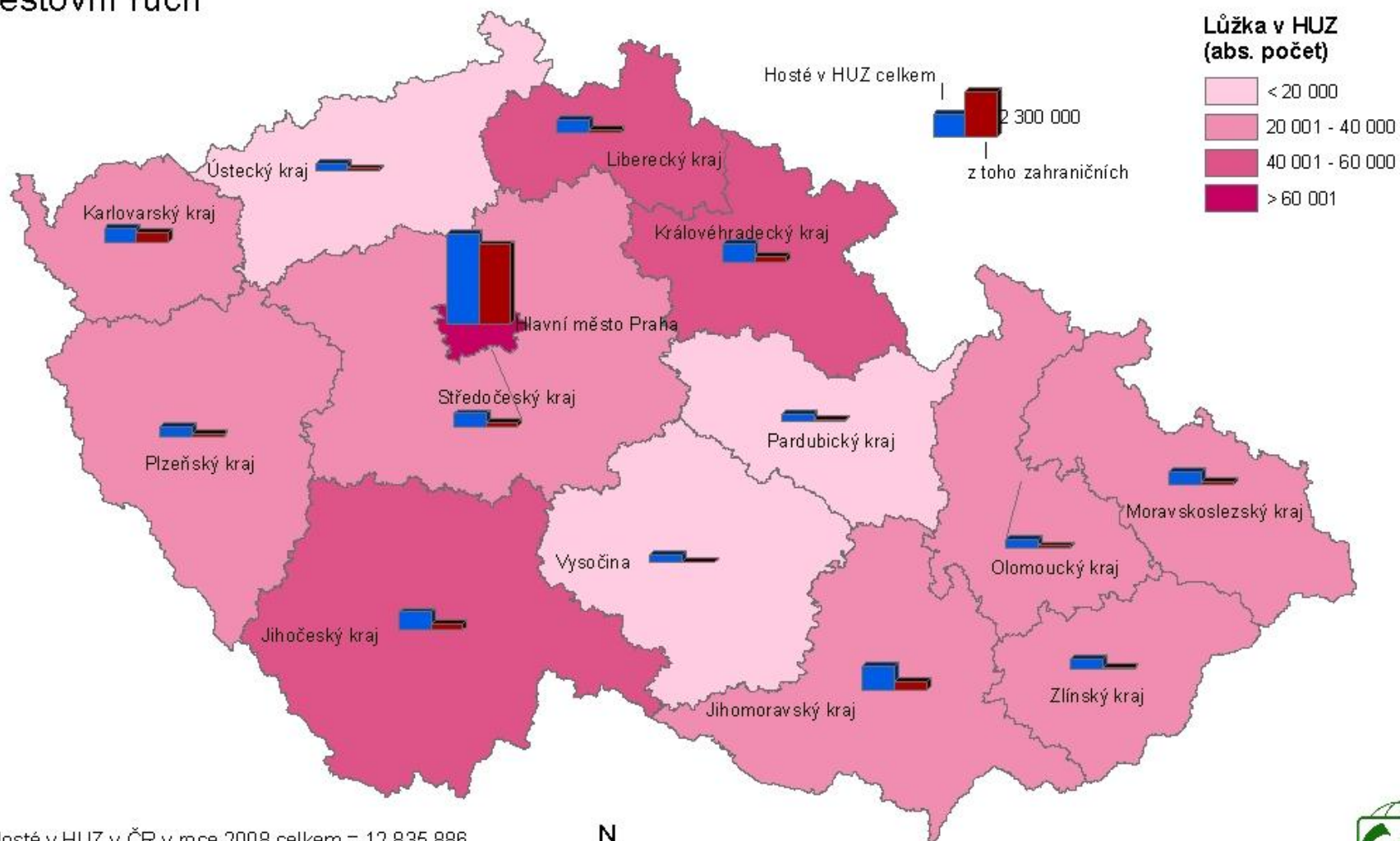
Čisté využití lůžek v ČR k 1. 1. 2009 = 35,7
 Počet hromadných ubytovacích zařízení v ČR = 7 705
 Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR = 463 532

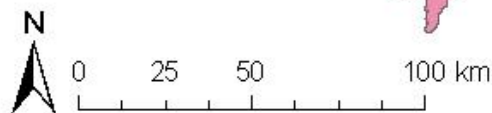
Pramen: ČSÚ, 2009

HOSTÉ V HROMADNÝCH UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍCH V KRAJÍCH ČR V ROCE 2008

Cestovní ruch

Hosté v HUZ v ČR v roce 2008 celkem = 12 835 886
z toho zahraniční hosté = 6 649 410

Pramen: ČSÚ, 2009

Literatura

- <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/>
- Vystoupil, J. a kol. Atlas cestovního ruchu ČR. Praha: MMR, 2006. ISBN 80-239-7256-1.
- PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*, 2002
- www.kudyznudy.cz